
ผู้ที่เลือกใช้ระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ต้องทำงานผ่านระบบฯ: จุดเริ่มต้นการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ยุคศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ

คณะกรรมการพัฒนาระบบงานศาลอิเล็กทรอนิกส์^๑

“นายความ ก. ยื่นฟ้องคดีผู้บริโภครถระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) แต่ภายหลังโจทก์ แต่งนายความ ข. เพิ่มเติมเข้ามาในคดี โดยนายความ ข. ไม่ยื่นใบแต่งนายความผ่านระบบ e-Filing แต่ยื่นใบ แต่งนายความแบบกระดาษที่ศาลากลาง ศาล เพราะวันดังกล่าวเดินทางมาพิจารณาคดีอื่นที่ศาลอยู่แล้ว เจ้าหน้าที่ ศาลเสนอใบแต่งนายความแบบกระดาษให้ผู้พิพากษาเพื่อส่งรวมในสำนวน จากนั้นเจ้าหน้าที่ศาลสแกนใบแต่ง นายความแล้วอัปโหลดเข้าสู่ระบบ e-Filing พร้อมกับนำใบแต่งนายความกลัดเข้าสำนวนตามปกติ” หากท่าน ผู้อ่านที่ปฏิบัติงานในคดี e-Filing ท่านใดมองเห็นความผิดปกติและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับนายความ ข. จาก ข้อเท็จจริงข้างต้นก็นับว่าท่านผู้อ่านท่านนั้น “เข้าใจกติกาการใช้ระบบ e-Filing ดีแล้ว” แต่หากท่านยังมองไม่ เห็นความผิดปกติ ขอให้ท่านลองพิจารณาข้อเท็จจริงที่จะเกิดขึ้นกับนายความ ข. ต่อไปอีกดังนี้

“เมื่อคดีดังกล่าวดำเนินต่อไปจนเสร็จสิ้น นายความ ข. พบว่าผลของคำพิพากษาไม่เป็นที่น่า พอใจ จึงประสงค์จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาล โดยในวันสุดท้ายของระยะเวลายื่นอุทธรณ์ นายความ ข. พยายาม Log in เข้าสู่ระบบ e-Filing แต่ไม่สามารถทำได้ เพราะระบบไม่รับรู้ใบแต่งนายความที่ยื่นมาในรูปแบบ กระดาษโดยไม่ผ่านกระบวนการตามที่ระบบกำหนด แม้จะมีการสแกนเป็นไฟล์ pdf. เข้ามาติดไว้ในระบบก็ตาม เมื่อคดีล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ คดีดังกล่าวจึงถึงที่สุด”

จากข้อเท็จจริงข้างต้น หากตั้งคำถามว่ามีฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามกติกาของระบบ e-Filing จนเป็น เหตุให้โจทก์ต้องเสียสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาบ้าง? คำตอบที่ตรงที่สุดก็คือ “ทุกฝ่าย”

ในบทความฉบับก่อนหน้าเรื่อง “เพราะเหตุใดศาลจึงควรปฏิเสธไม่รับคำร้องกระดาษในคดีที่ ยื่นฟ้องผ่านระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing)?”^๒ ได้มีการอธิบายให้เห็นแล้วว่า โมเดลของระบบ e-Filing มี กติกาและหลักเกณฑ์เฉพาะที่แตกต่างจากคดีกระดาษ กล่าวคือ “โจทก์” ซึ่งเลือกแล้วตั้งแต่ต้นว่าต้องการฟ้องคดี

^๑ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีคำสั่งที่ ๑๓/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา ระบบงานศาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ประการหนึ่งเพื่อ “จัดทำมาตรฐาน แนวทาง มาตรการหรือระเบียบเพื่อ ปรับเปลี่ยนวิถีปฏิบัติงานเดิมเป็นวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (transform process) ให้การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ เป็นไปโดยเรียบร้อย”

^๒ คณะกรรมการส่งเสริมการบริหารจัดการคดีในศาลชั้นต้น, เพราะเหตุใดศาลจึงควรปฏิเสธไม่รับคำร้องกระดาษในคดีที่ยื่นฟ้อง ผ่านระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing)?, [ออนไลน์]

ทางระบบ e-Filing จะต้องยื่นคำร้องและเอกสารต่อมาในภายหลังผ่านระบบ e-Filing เท่านั้น^๓ หากผู้ใช้ระบบซึ่งรวมถึงผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปล่อยให้ฝ่ายโจทก์ยื่นกระดาษเข้ามาในคดี e-Filing จะก่อให้เกิดภาวะในการแปลงกระดาษให้เข้าสู่ระบบ e-Filing จากเดิม ๓ ขั้นตอน เป็น ๔ ขั้นตอน อีกทั้งระบบฟีเจอร์ (Feature) พิเศษต่าง ๆ ในระบบ e-Filing ที่มีอยู่และกำลังจะมีเพิ่มเติมในอนาคต จะไม่รับรู้ถึงการมีอยู่ของคำร้องและเอกสารในรูปแบบกระดาษต่าง ๆ ซึ่งตัวอย่างของ หมายความ ข. ที่ยกมาในตอนต้นเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามโมเดลการให้บริการ e-Filing เท่านั้น

“โมเดลการให้บริการ e-Filing เป็นโมเดลที่มีกฎกติกาเฉพาะตัวแตกต่างจากการให้บริการแบบกระดาษดั้งเดิม”^๔ เป็นประโยชน์ที่ผู้ใช้ระบบทุกฝ่ายจำเป็นต้องทึ่งให้ชื่นใจ และด้วยเหตุนี้เองจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่นายความโจทก์ที่เลือกตั้งแต่ต้นแล้วว่าจะยื่นฟ้องทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องปรับพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับกฎกติกาของระบบใหม่ และ **“ต้องไม่นำพฤติกรรมการทำงานแบบกระดาษที่ทำกันมานับ ๑๐๐ ปี มาครอบการทำงานภายใต้โมเดลการให้บริการใหม่นี้โดยเด็ดขาด”** เพราะจะทำให้เกิดรอยรั่วของโมเดลการให้บริการ e-Filing ทำให้สำนวนความอิเล็กทรอนิกส์ไม่สมบูรณ์ และทำให้การพัฒนาต่อยอดเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็น **“ศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ”^๕** ยากขึ้นไปอีก

ในอนาคตอันใกล้ **“หากผู้ใช้ระบบทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันรักษากติกาของโมเดลการให้บริการ e-Filing”** และศาลยุติธรรมสามารถก้าวเข้าสู่การเป็นศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบได้ ประโยชน์ที่คู่ความนายความ รวมถึงทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้รับมีอย่างน้อย ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

(๑) ความรวดเร็ว ความมั่นใจ และความถูกต้องในการให้บริการ

เมื่อผู้ใช้ระบบทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามกติกาของระบบ e-Filing และทำงานทั้งหมดอยู่ในระบบนิเวศ (Ecosystem) เดียวกัน สำนวนความอิเล็กทรอนิกส์จะมีความสมบูรณ์ คู่ความและนายความสามารถยื่นคำร้องหรือเอกสารต่าง ๆ ต่อศาลได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และได้รับการบริการด้วยความรวดเร็ว การทำงานของเจ้าหน้าที่ศาลจากเดิมที่ต้องตรวจสอบทั้งในระบบ e-Filing และในสำนวนกระดาษทั้ง ๒ ทางอันเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้

^๓ ในเบื้องต้น จำเลยที่ได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องยังคงสามารถยื่นคำร้องและเอกสารทางคดีในรูปแบบกระดาษได้ เพราะจำเลยยังไม่เคยมีสิทธิเลือกที่จะดำเนินคดีทางระบบ e-Filing หรือไม่ แตกต่างกับโจทก์ที่มีสิทธิเลือกตั้งแต่ต้นว่าจะดำเนินคดีแบบใด ดังนั้นจึงยังไม่สามารถปฏิเสธการยื่นคำคู่ความ คำร้อง หรือเอกสารทางคดีในรูปแบบกระดาษจากฝ่ายจำเลย จนกว่าฝ่ายจำเลยจะแสดงความประสงค์ในการใช้ระบบ e-Filing ในการต่อสู้คดี

^๔ คำว่า “โมเดลการให้บริการ e-Filing” เป็นคนละเรื่องกับ “การอำนวยความสะดวก” กล่าวคือ โมเดลการให้บริการ e-Filing เปรียบเสมือนโมเดลทางธุรกิจ (Business Model) ที่พัฒนาขึ้นมาโดยมีกติกาและวัตถุประสงค์เฉพาะตัว ไม่สามารถนำกติกาของโมเดลการให้บริการแบบกระดาษดั้งเดิมมาปะปนได้ ผู้ที่เลือกใช้โมเดลการให้บริการ e-Filing จะต้องปฏิบัติตามกติกาของระบบ e-Filing จะอ้างว่าตนต้องการใช้ระบบ e-Filing แต่จะใช้กติกาของโมเดลการให้บริการแบบกระดาษไม่ได้ เพราะจะทำให้ระบบ e-Filing ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อนไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน

^๕ คำว่า “ศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ” ไม่ได้หมายความว่าศาลยุติธรรมไทยจะไม่มีคดีแบบกระดาษอีกต่อไป หากแต่หมายถึงโมเดลการให้บริการแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นเป็นทางเลือกคู่ขนานกับโมเดลการให้บริการแบบกระดาษดั้งเดิม โดยมีวิธีการและวัตถุประสงค์เฉพาะตัว สามารถดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ

การให้บริการล่าช้า ก็จะรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ผู้พิพากษาสามารถพิจารณาสำนวนคดีได้จากระบบ e-Filing โดยไม่ต้องกังวลอีกต่อไปว่าจะมีคำร้องกระดาษที่คู่ความหรือทนายความยื่นเข้ามาในรูปแบบกระดาษแล้วไม่ปรากฏอยู่ในระบบ e-Filing อีกหรือไม่ ประสิทธิภาพโดยรวมของโมเดลการให้บริการ e-Filing จะเพิ่มมากขึ้น

(๒) ความโปร่งใสในการให้บริการ

หากโจทก์และทนายความโจทก์ทำงานผ่านระบบทั้งหมดตามกติกา ระบบ e-Filing สามารถสร้างความโปร่งใส (Transparency) ในการทำงานได้มากกว่าการทำงานในระบบกระดาษดั้งเดิม เพราะมีระบบกำกับเวลาในการใช้ระบบชัดเจน (Timestamp) คู่ความหรือทนายความยื่นคำร้องหรือเอกสารเมื่อใด เจ้าหน้าที่รับคำร้องและผู้พิพากษามีคำสั่งเวลาใด สามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน ทนายความสามารถติดตามความคืบหน้าของคดีได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เช่นเดียวกับผู้บริหารศาลที่สามารถตรวจสอบได้ว่าคำร้องหรือเอกสารติดขัดอยู่ในขั้นตอนความรับผิดชอบของฝ่ายใด การทำงานผ่านเทคโนโลยีทั้งหมดโดยไม่มีกระดาษเข้าแทรกลักษณะนี้ จะช่วยยกระดับการอำนวยความสะดวกให้โปร่งใสและตรวจสอบได้มากขึ้นอย่างชัดเจน

(๓) ลดต้นทุนการดำเนินคดี

การดำเนินคดีบนระบบ e-Filing ทั้งกระบวนการช่วยลดต้นทุนการดำเนินคดีทั้งในส่วนของคุณค่า ทนายความ และศาล กล่าวคือ ในมุมมองของคุณค่าและทนายความสามารถลดต้นทุนค่าเดินทางมายื่นคำร้องหรือเอกสารต่าง ๆ ที่ศาล ลดต้นทุนด้านเวลาในการทำงานต่อคดี ส่วนในมุมมองของศาลก็สามารถลดต้นทุนการจัดพิมพ์เอกสาร ลดต้นทุนการจัดเก็บกระดาษ และการทำงานแบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบโดยไม่มีคำร้องหรือเอกสารในรูปแบบกระดาษเข้ามาเกี่ยวข้องจะช่วยลดเวลาและภาระในการทำงานของเจ้าหน้าที่ศาลลงได้อย่างมาก

(๔) เป็นพื้นฐานของการสร้างศาลกึ่งอัตโนมัติที่ระบบฯ สามารถจัดทำเอกสารหรือคำสั่งศาลบางประเภทได้ทันทีที่มีการร้องขอ

เมื่อคู่ความและทนายความที่เลือกใช้ระบบ e-Filing เข้ามาอยู่ในระบบนิเวศ (Ecosystem) ทางเทคโนโลยีเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ศาลและผู้พิพากษา และทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติตามกติกาโดยยื่นคำร้องและเอกสารในคดีทางระบบ e-Filing โดยไม่ยื่นในรูปแบบกระดาษ ศาลจะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสำนวนคดี (Case-Related Data) ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการประมวลผลเพื่อสร้างรูปแบบเอกสารหรือคำสั่งศาลบางประเภทโดยอัตโนมัติทันทีที่มีการขอ (Realtime, Computer-Generated Document) ไม่ต้องพึ่งพาการสร้างรูปแบบเอกสารหรือคำสั่งโดยเจ้าหน้าที่ศาล ซึ่งใช้ระยะเวลานานอีกต่อไป ทั้งนี้ เอกสารหรือคำสั่งศาลแบบอัตโนมัติมีโอกาสเกิดขึ้นได้กับเอกสารหรือคำสั่งบางประเภทที่ใช้ดุลพินิจของศาลในการสั่งน้อย (Non-Discretionary) หรือที่ต้องทำซ้ำ ๆ กันจนเป็นกิจวัตร (Repetitive) และมีจำนวนมาก เช่น การขอคัดถ่ายเอกสารหรือคำสั่ง การขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ครั้งที่ ๑ การออกหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด บัญชีค่าฤชาธรรมเนียม การออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ฯลฯ คู่ความหรือทนายความที่ขอเอกสารหรือคำสั่งศาลเหล่านี้จะไม่ต้องรอเอกสารหรือคำสั่งข้ามวันหรือหลายวันอีกต่อไป

เมื่อพิจารณาประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการสร้าง “ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ” ข้างต้นแล้วจะเห็นว่า ประโยชน์ที่เกิดขึ้นล้วนตกอยู่กับประชาชนที่เป็นคู่ความและทนายความเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ดังที่บทความฉบับนี้กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้น “การจะสร้างระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับระบบ e-Filing ทุกฝ่าย ที่ต้องร่วมกันรักษากติกา ไม่นำพฤติกรรมการยื่นคำร้องและเอกสารแบบกระดาษดั้งเดิมมาปะปนหรือใช้กับคดีที่ยื่นฟ้องผ่านระบบ e-Filing” หรือหากจะกล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายต้องปรับ เพื่อร่วมกันสร้างระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ อาจแยกให้เห็นชัด ๆ ได้ดังนี้

(๑) คู่ความและทนายความ

คู่ความและทนายความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทนายความโจทก์ในฐานะผู้ใช้งานหลัก หาก “เลือก” ดำเนินคดีโดยยื่นฟ้องทางระบบ e-Filing ตั้งแต่ต้นแล้ว จะต้องยื่นคำร้องและเอกสารต่อมาในภายหลังทางระบบ และตามวิธีการที่ระบบ e-Filing กำหนดไว้เท่านั้น เพื่อให้เอกสารทางคดีทุกอย่างเข้ามาอยู่ในระบบนิเวศแบบอิเล็กทรอนิกส์ และควรละเว้นการยื่นคำร้องและเอกสารต่อมาในรูปแบบกระดาษ แม้ในวันดังกล่าวจะเดินทางมาทำธุรกรรมที่ศาลอยู่แล้ว ก็ต้องยื่นคำร้องและเอกสารทางระบบ e-Filing เท่านั้น ต้องไม่นำพฤติกรรมการดำเนินคดีแบบกระดาษดั้งเดิมมาปะปนกับโมเดลการให้บริการแบบใหม่ ด้วยความเข้าใจว่าระบบ e-Filing ต้องอำนวยความสะดวกทุกช่องทาง เพราะการปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ศาลไม่สามารถรวบรวมข้อมูลคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน และยังเกิดภาระการทำงานเพิ่มขึ้นจากระบบ ๆ ที่ไม่เป็นมิตร อันจะทำให้การขับเคลื่อนสู่ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบทำได้ยากมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ หากคู่ความและทนายความฝ่ายโจทก์ไม่มีความสามารถทางเทคโนโลยีหรือไม่มีความพร้อมในการยื่นเอกสารทางระบบ e-Filing ก็ควรพิจารณาเลือกยื่นฟ้องคดีแบบกระดาษดั้งเดิม และเดินทางมาทำกิจกรรมทางศาลทุกอย่าง ณ ที่ทำการศาล

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า ฝ่ายจำเลยที่ได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องในคดีที่โจทก์ยื่นฟ้องทางระบบ e-Filing ยังสามารถยื่นคำคู่ความ คำร้อง และเอกสารทางคดีในรูปแบบกระดาษได้ เพราะฝ่ายจำเลยยังไม่เคยมีสิทธิเลือกว่าประสงค์จะใช้ระบบ e-Filing หรือไม่ แตกต่างจากฝ่ายโจทก์ที่มีสิทธิเลือกตั้งแต่ต้นคดีว่าจะยื่นฟ้องทางระบบ e-Filing หรือยื่นฟ้องแบบกระดาษดั้งเดิม ดังนั้น จึงไม่สามารถบังคับให้จำเลยยื่นทางระบบ e-Filing ได้ เว้นแต่จำเลยจะแสดงความประสงค์ใช้ระบบ e-Filing แล้วเท่านั้น

(๒) ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาล

ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลจำเป็นต้องเข้าใจร่วมกันว่า โมเดลการให้บริการ e-Filing มีกติกาเฉพาะตัว โดยโจทก์ที่เลือกฟ้องคดีทางระบบ e-Filing และศาลมีคำสั่งรับฟ้องแล้วจะต้องยื่นคำร้องและเอกสารทางคดีต่อมาในภายหลังทางระบบ e-Filing เท่านั้น ซึ่งกติกาข้อนี้ปรากฏชัดเจนในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑ (๑) ที่ว่า

“ข้อ ๑๑ เมื่อศาลสั่งให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อ ๔ แล้ว ถ้า
(๑) กรณีที่คู่ความไม่สามารถจัดทำเอกสารในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
ให้คู่ความจัดทำเป็นกระดาษเพื่อใช้แทนรูปแบบดังกล่าว กรณีนี้หากศาลเห็นว่า
ข้ออ้างนั้นไม่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจปฏิเสธการรับเอกสารนั้นได้ ...”^๖

เมื่อพิจารณาข้อกำหนด ฯ ข้อ ๑๑ (๑) แล้วจะเห็นชัดเจนว่ากฎหมายต้องการสร้างกรอบกติกา
ของการดำเนินคดีทางอิเล็กทรอนิกส์แยกต่างหากจากการดำเนินคดีแบบกระดาษดั้งเดิม การจะยอมให้คดีที่ดำเนิน
กระบวนการพิจารณาทางอิเล็กทรอนิกส์มีกระดาษเข้ามาปะปนในระบบจะกระทำได้เมื่อเข้าข้อยกเว้นโดยมีเหตุอัน
สมควรเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ หากคู่ความที่เลือกยื่นฟ้องคดีทางระบบ e-Filing ยื่นคำร้องหรือเอกสารทางคดีใน
ภายหลังเข้ามาในรูปแบบกระดาษ เจ้าหน้าที่ศาลและผู้พิพากษา ในฐานะผู้มีอำนาจเต็มในการรักษากฎเกณฑ์
และกติกาของระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องใช้อำนาจในการปฏิเสธการรับเอกสารในรูปแบบกระดาษนั้น
เพื่อให้เกิดความรับรู้แก่ผู้ใช้งานระบบ และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานในระบบนิเวศทาง
อิเล็กทรอนิกส์ แต่หากเจ้าหน้าที่ศาลและผู้พิพากษานุโลมให้มีการยื่นคำร้องหรือเอกสารทางคดีในรูปแบบ
กระดาษเข้ามาปะปน นอกจากจะเป็นการขัดแย้งต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ยังกระทบต่อความสมบูรณ์และ
เป็นปัจจุบันของระบบสำนวนความอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การเปลี่ยนผ่านจากระบบดั้งเดิมเข้าสู่ระบบศาล
อิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบไม่สามารถเกิดขึ้นได้อีกด้วย ผลเสียสุดท้ายจะเกิดแก่ประชาชนที่ไม่อาจได้รับบริการจาก
ศาลอย่างเต็มประสิทธิภาพของระบบได้

กล่าวโดยสรุป ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากจะทำให้
ประชาชนที่เป็นคู่ความและทนายความได้รับบริการจากศาลที่รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ โปร่งใส และประหยัดต้นทุน
ในการดำเนินคดีแล้ว ยังทำให้ศาลสามารถนำข้อมูลที่มีความสมบูรณ์อยู่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปพัฒนาให้การ
ขอรับบริการบางประเภทเป็นไปในลักษณะทันทีทันใด (Realtime) และอัตโนมัติ (Automatic) อย่างไรก็ตาม การ
จะเดินไปถึงเป้าหมายการเป็นศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ “ทุกฝ่าย” ไม่ว่าจะเป็นประชาชนที่เป็นคู่ความ
ทนายความ เจ้าหน้าที่ศาล และผู้พิพากษา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันรักษากติกาและกฎเกณฑ์ของโมเดลการ
ให้บริการ e-Filing ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบบงานศาลอิเล็กทรอนิกส์เสียก่อน เริ่มต้นก้าวแรกง่าย ๆ
นับตั้งแต่วันนี้ด้วยการปรับพฤติกรรมการทำงานเป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ ทนายความโจทก์ต้องไม่ยื่นกระดาษ
ในคดี e-Filing และหากยื่นเข้ามา เจ้าหน้าที่ศาลและผู้พิพากษาก็ต้องปฏิเสธไม่รับกระดาษเข้ามาปะปนกับ
สำนวนคดี e-Filing หากทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันรักษากติกาของโมเดลการให้บริการ e-Filing ด้วยความเข้าใจ
และเห็นเป้าหมายร่วมกันเช่นนี้ การพัฒนาระบบงานศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบให้เกิดขึ้นจริงในศาลยุติธรรม
ไทยคงไม่ใช่เป้าหมายที่ไกลเกินจะไขว่คว้าอีกต่อไป

^๖ เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำสั่ง ในชั้นรับฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ศาลอาจสั่งในคำฟ้อง
เพิ่มเติมว่าในทำนองว่า “คดีนี้ศาลเห็นสมควรให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวกับการยื่นเอกสารต่อศาลด้วยวิธีการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การยื่นคำร้องและเอกสารต่อไปให้โจทก์ยื่นผ่านระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาด้วย
วิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑”